

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő háboruban léte alatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. | Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " | Egy hónap " 20

A nagy várakozások óráiban.

Döntő ütközetre készülnek a szövetséges hadak.

Rövid idő múlva a szövetséges hadaké lesz a győzelem.

A távirat ma kevés hírt hozott a harcokról. A láthatólagos csend sokakat nyugtalanít. Nincs pedig ok semmi nyugtalanságra. A hadvezetőség úgy a mi, mint a német részről döntő ütközetre készül, mert a franciáknál már körülből elvégezték a németek dolgukat. Most egyesült erővel vetik rá a szövetséges hadak magukat az európai háboru bünszerzőjére az oroszra. E kolosszus sem bír már ki sokat. A szövetséges hadak legyvere meglakoltolja rövid időn belül százados bűnéért és Európa levegőjét a béke szellője fogja átengeni. Mai híreink a következők:

Dankl tábornok sikerei.

Bécs, szept. 21.

A „Neues Wiener Tagblatt“ ma vezércikkében a következőket írja: Dankl tábornok hadseregarancsa az egész világ előtt bebizonyította, milyen fényes tulajdonságai vannak ennek a hadvezérnek és hadseregének. Meg vagyunk róla győződve, hogy ilyen vezérre és ilyen csapatokra bizalommal tekinthet az egész lakosság, mert ezek semmilyen áldozattól sem fognak visszariadni, hogy a hazának megszerezze a végleges diadalt.

A déli harctér eseményei.

Hadseregünk Szerbiában üldözi a szerbeket.

A hadvezetőség hivatalosan jelentette már, hogy amikor a szerb Timok hadosztály Mitrovicánál átkelt a Száván, a Boszniában levő osztrák-magyar csapatok is újból offenzívába léptek és a Drinán áthatolva, benyomultak ellenséges területre. Ezekről a harcokról egy résztvevő a következő részleteket beszélte el:

Nyolcadikán délután négy órakor Zvornik körül tartotta meg szállva a szerb határt, parancsot kapott az offenzívára. Ekkor jutott el ugyanis a mitrovicai szerb betörés híre a Drina mellékéről és hadvezetőség a szerbeknek ezt a taktikáját a déli offenzívával akarta ellensúlyozni.

Egy egész hegyi dandár nyomult át még nyolcadikán délután a Drinán keresztül Szerbiába.

Az átkelést egy szinmagyar egri ezred százada kezdte meg. Csapatunk minden nagyobb nehézség nélkül kelt át egymásután a Drinán, mert a szerbek nem itt várták csapatunk átkelését. Mielőtt ugyanis a dandár megkezdte volna az előnyomulást Koz-

lunkánál, Zvorniktól északra egy honvédegyezred demonstrációs átkelést csinált. A szerbek tényleg azt hitték, hogy egész hadseregünk itt akar átkelni és két hadosztályt összpontosítottak Kozlunkkal szemben. Ilyenformán Zvorniknál, ahol csapatunk tulajdonképeni átkelése megtörtént, csak kevés ellenséges erők, főleg komitácsi álltak útunkat, ezekkel azonban hamarosan végeztünk, anélkül, hogy a mi csapatunkat számbavehető veszteség érte volna. A szerbek csak akkor jöttek tisztába a helyzettel, amikor már a tüzérségünk is szerb földön volt. De a mi csapatunk nem engedte nekik időt az elhelyezkedésre.

Nyolcadikán este megtámadtuk a szerb hadállásokat, egész éjszaka és kilencedikén délelőtt folyt a harc, amelyben különösen egy egri gyalogezred tüntette ki magát vitézségével. Kilencedikén hősiesszuronyrohammal elfoglaltuk a Bobjek magaslatait, amelyek az egész szerb határvidéket urallják.

Ugyanekkor északi szárnyunk szintén előnyomult és rövid ellent-

állás után ismét elfoglalta Loznicát.

Ez az eredmény, amelyet csapatunk a Drina melletti offenzívájukkal elérték, rendkívül nagyfontosságú, mert a szerb csapatok, amelyek a Bobjek magaslatairól ágyúikkal folytonosan veszélyeztetik a határmenti bosnyák községeket, most már olyan területekre vannak visszaszorítva, a honnan többé nem nyugtalaníthatják Boszniát és Hercegovinát.

De nemcsak a Drina mellett léptek erőteljes offenzívába a magyar csapatok, hanem most már mintán a Száván visszakergettük a Szlavóniába és a Szerémségbe betört szerbeket, ezen a határvonalon is újból megkezdtek csapatunk az előnyomulást Szerbiába.

Alkalmunk volt tisztekkal beszélni, akik részt vettek a Száva mentén vívott győzelmes csatákban és akik elmondották, hogy a Szerémségben tartózkodó szerb csapatok a múlt hét szerdáján döntő vereséget szenvedtek. Csapatunk minden vonalon megverték a szerbeket, akik rengeteg halottat és sebesültet vesztve, pánikszerű futással menekültek át a Száván. Akik a megvert seregből életben maradtak, Kupinová tájékán átkeltek a Száván és visszavonultak szerb területre. A magyar csapatok az ellenség üldözése közben parancsot kaptak, hogy kövessék a szélsőrt, fejvesztetten menekülő ellenséget szerb területre is. Tudomásunk szerint eddig csapataink két helyen léptek át a Szávát és behatoltak Szerbiába. A Szávamenti hadseregünk egyik része Szabácsnál kelt át nyomban azután, hogy a szerbek a Szerémségből kitakarodtak. Ez a sereg minden nagyobb áldozat nélkül újból elfoglalta Szabácsot és megkezdte lassan a további előnyomulást. Egy másik hadseregünk csüförlőkön hajnalban Jaraknál kelt át a Száván.

A pionerek a tüzérség fedezése mellett hidat vertek a Száván és ezen mentek át csapatunk Szerbiába. A szerb csapatok látván, hogy az átkelést megakadályozni nem tudják, csak csekély ellentállást fejtettek ki, úgy hogy az átkelés alkalmával csapatunkból alig öt-hat ember esett el, míg a sebesültek száma összesen talán huszra tehető. A felső parton előnyomuló csapatunk néhány kilométeren keresztül szintén nem találtak ellentállásra.

A szerb csapatok ugyanis a Svarica Pricinovicai vonalon helyezkedtek el és itt nyakig beásva és óriás kukoricás között várják fölkészülve az osztrák és magyar csapatokat.

Az átkelést követő napon, tizen-nyolcadikán ütköztek meg csapatunk a szerbekkel. Egész nap

folyt a harc, amelyben különösen az osztrák és magyar tüzérség rettentő purzításokat vitt véghez a szerb ek soraiban, úgy hogy azok estefelé tökéletes vereséget szenvedtek és futva hagyták el megereősített hadállásaikat.

A győzelmes csata után csapatunk Loznicán keresztül összeköttetést létesítettek a Boszulából behatoló csapatunkkal, úgy hogy most a Drinánál és Szávánál operáló csapatunk között állandó az összeköttetés.

A délvidéki hazaárulás.

Megemlékeztünk már arról a hazafiatalan és embertelen magatartásról, amelyet néhány szeremi közösség szerb lakossága az utóbbi napokban tanúsított. Jarak és Sašinci szerb lakossága kémezoigálalot teljesített a szerb hadseregnek, amiért is a rögtönítélő bíróság közülök Iregan hetet kivégeztetett, a többi összes lakosságot pedig Észékre internálta.

A betajnicaiak ellen, kik rablással vannak vádolva, a legszigorúbb katonai büntető eljárás indult meg és a rögtönítélő bíróság a pétervári gyakorlati érezen már összeült.

A bácsamegyei Felsőkabolon az ottani szerbek megtámadták a közösségekben időző és katonai célokra kocsikat rekviráló katonáinkat és hangosan kiabáltak:

— Ha kocsikra van szükségetek menjetek magyar falvakba, ez Szerbia.

Katonáink a főcinkosokat hamarosan összefogdosították és tetten ért hazaárulásról lévén szó, a főcinkosok közül kettőt: Markov Ninka Markov Dusan felsőkaból szerbeket a vezénylő tiszti parancsára a közösség szélén nyomban agyonlőtték.

Ugyanez a sors jutott osztályrésztül egy harmadiknak, — akinek a személyazonosságát nem sikerült megállapítani, — aki hamis igazolvánnyal bujkált a nép között és izgatta azt a mi katonáink ellen.

Szerb kegyetlenkedések.

Szófia, szept. 21.

A bolgár távirati ügynökség jelenté:

Folytonosan újabb és újabb macedon menekültek özönlnek át a bolgár határon, hogy megmeneküljenek a katóságok embertelen bánásmódjától, amelyek folytonosan üldözik őket és naponta újabb nyomozató sódokat vetnek ki rájuk. A szerencsétlen menekültekre a szerb katonák lesből tüzelnek, a

mikn azok állépek a szerb határ! Előfordul ilyenkor még az is, hogy a golyók a bolgár határország közelében esnek le. Kellemtelen incidensek elkerülése végett, amelyek ilyen körülmények között fölmerülhetnek, a bolgár kormány lépéseket szándékozik tenni a szerb kormányánál, hogy a szükséges intézkedéseket megtegye.

A döntő csata Párisért.

Berlin, szept.

A német hadsereg, amely az utolsó napokban a centrumban és jobb szárnyában erődítéseket kapott, halad előre. A német csapatok tökéletesen uralkodnak a Maas és Oise közli területet.

A francia hadsereg a centrumban visszavonulóban van. A német jobbszárny egyre jobban délfelé szorítja a francia tulerőt.

A német aviatikusok azt jelentik, hogy a francia hadsereg nagyon rendellenül vonul vissza és a három napig tartó esőzés megnehezíti visszavonulásukat.

A német vezérkar terveit teljes siker koronázta, mert immár kétségtelen, hogy a döntő ütközet a német csapatok javára fog végződni.

Verdant nagy eredménnyel bombázzák és a német ostromoszarakkal óriási eredményt érnek el. Azokat a kisebb francia csapatfészeket, amelyek a Vogezék völgyébe imitt-amott behatolnak, a németek napról napra jobban visszavetik. A francia alpesi vadászok ismételt betörési kísérlete teljesen meghiúsult.

A bolgár kormány erőlyes lépésre készül Szerbia ellen.

Szófiából jelentik: A szerb kormány végül elkeseredésére jellemző, hogy most már a börtönből kikerült gonosztevőket, rablógyilkosokat állítja harcba. A kormány az ószerbiai fogházakból kibocsátotta a rabokat, büntetéseket. Ezek a gonosztevők bandákat alakítottak és Ujzerbiában fosztogatnak. Ümlenő faluban összedűköztek a bolgárokkal. Rendkívül sok a halottak és sebesültek száma. A macedóniai bolgárok meuekölnek a előzőnlik a határt. A szerbek üldözik a menekülőket és lelkesességük nem ismer határt, sorra gyilkolják a védtelen embereket, nőket és gyermekeket. A bolgár kormány mindezekkel szemben erőlyes lépése határozta el magát és meg fogja torolni a szerb bandák garázdálkodását.

Eckhardt Vilmos

kéthalmi (Földeák) gazdasága kisebb-nagyobb parcellákban bérbeadó. Értekezhetni lehet a tulajdonossal, vagy megbizottjával a helyszínen.

A függetlenségi és 48-as párt értekezlete.

Kiket válasszunk meg?

A városi általános tisztújítás küszöbön lévén, e hó 20 án — vasárnap — a makói függetlenségi és 48-as pártához tartozó városi képviselők rendkívül látogatott értekezletet tartottak. Az ügy életbe vágó fontosságával minden városi alya tisztában van, nincs mit csodálni tehát, ha az értekezleten igen sokan jelentek meg.

Minden tisztújításra kerülő állás betöltése fontos, mégis, természetesen, a polgármesteri szék betöltése körül mutatkozott a legnagyobb várakozás; hiszen ez a vezető tisztség döntő a város jövőjéről sorsára nézve.

A pártértekezleten a három pályázó közül Farkas József iránt a minimális érdeklődés mutatkozott. Maradt tehát a jelölés Galambos Ignác dr jelenlegi polgármester és P. Eckhard Vilmos személyét illetőleg.

Tudvalevőleg a két utóbbi jelölt közül egyik sem tartozik a függetlenségi párt körébe, mégis a párt óriási lelkesedés mellett kimondta, hogy az adott viszonyok között Galambos Ignácot támogatja, sőt hivatalosan is jelölte a polgármesteri állásra.

A függetlenségi párt ilyen irányban elfoglalt álláspontja abban lel magyarázatát, hogy Galambos Ignác eddigi működése ellen alapos kifogás nem emelhető, sőt egészében hivatásának magaslatán állott és kötelességül a város érdekelt mindenkor szem előtt tartotta.

Határozatlan érdemként említendő fel, hogy nem dobta oda önállóságát a vármegye akaratának nem hajlott térdei a vármegyeyel bálvány előtt. Eddigi működése alatt a párt élétől tartózkodva igyekezett a pártokon fölül emelkedni és kizárólag a város érdekelt szolgálni.

Eckhard Vilmosnál kifogásolható, hogy még igen fiatal és nem bír a polgármesterséghez megkívánható, szükséges élettapasztalattal.

Eckhardt Vilmos egyéniségét, rátermettségét a városnál senki sem ismeri. Ha elveszünk mellőse a nemesei előnevet a vagyontól eltekintünk és a vármegye dédelgetett támogatását nem respektáljuk, nem ismerünk fel semmi olyan posztívumot, helyesebben a multban gyökerező, megnyugtató alapot, ami fiataisága mellett olyan óriási jelentőségű állásra, mint a polgármesterség, Eckhard Vilmost praedestinálna.

Igaz, hogy az utóbbi időkben sokat forgolódott a polgárság körül, de néhány hónappal ezelőtt löböt nem lehetett róla tudni, mint hogy a vármegye tisztviselője.

A fontosabb állásokra hivatalosan jelölte még a párt a következőket:

A főügyészi állásra: Wizinger Károlyt, főszámvevőnek: Hajdu Jánost, adóügyi tanácsnoknak: Szankovics Jánost, főpénztárnoknak: Tóth Ferencet, I. árvászéki ülnöknek: Páku Imrét, II. árvászéki ülnöknek: Varga Sándort; I. alkaptányoknak: Dr. Vidor Rezsőt, II. alkaptányoknak: Csala Károlyt; I. alszámvevőnek: Szántó Jánost; ellenőröknek: Antal Miklóst és Almási Gyulát; közgyámnak: Nagy Sándort;

községi bírónak: Mágori Sámust. Több tisztség rendbéli tekintetében a párt állást nem foglalt.

A párt egysége és egyöntetősége az értekezleten imponánsul nyilatkozott meg és elvárja a párt, hogy minden tagja kötelességének fogja tartani a pártátározat betartását, mert amint nagynevű képviselőnk, Justh Gyula pártunk elnöke az: Szilvássy Alajoshoz intézett levelében is kifejezte: *összetartásban nyilvánul meg a döntő erő*, a szétnázás ellenben bukást von maga után.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár: Szeptember 22. Kedd. Róm. kath. V. Tam., Mór. Protestáns V. Tam., Mór. Görög Oross szept. 9. Joak., Anna. Nap kel 5 óra 46 percek, nyugszik 6 óra 1 percek.

Időjárás. Változékony, hűvös idő várható, helyenkint esővel. Sürgöny-prognózis: Változékony, hűvös, sok helyütt csapadék. Déli hőmérséklet: 13-1 C.

Fekete ruha...

Észrevétlenül, csendesen belépünk az őzbe. Nemcsak a sárgán zizegő falevelek, rövidülő napok tudatják velünk a nyár végezetét, de csipős, hideg szél is csapkodja az ablakokat és kezdi püszra csokolni az arcokat. A könnyű, habos fehérbe öltözött nyári asszonyok igen megritkulnak. A fehérből lassan, fokozatosan eltűnik a viselet. Es mind gyakrabban fölűnik egy nagyon nagyon szomorú szín: a fekete.

Itt még láthatni fehér ruhát, ott egy nagy sereg össze, divatos, új tolettelt, — bizonyára a tavalyi mintájára készült, de lépten nyomon a szemünkbe ötlök egy egy bánatos arc a fátyol alól, a fekete gyászlatyol alól.

A fekete színek soha sincs divatja igazán és fekete ruhával mégis mindig találkozunk. Es istenem, uram, megazaporodtak a szomorú ruhás asszonyok. Száraz szemmel, emelt fovel járnak az utcán és tisztelettel, gyöngédséggel nézik őket az emberek. A háború mártírjai! — dobog bele gyötrelmessel tei szívünk. Kinek jut részül a másik népon a gyászruha és hányan bucsuztak el örökre Tőle. Istene uram, adj nekünk vig napokat, derűseket, boldogokat és engedd, hogy a leginkább viselt színrüha ne a fekete legyen.

Két polgármester jelölt. A polgármesteri állás elnyeréséért eddig hármán folytattak erős küzdelmet, ugymint Farkas József, Galambos Ignác és Eckhard Vilmos. E három jelölt közül ma Farkas József a függetlenségi és 48-as pártnak határozata folytán lemondott. Így a holsaputáni tisztújító közgyűlésen a polgármesteri állást illetőleg csak két jelölt között lesz választás.

Utonállók. Az éjjel Tergulicza Pétert a Hajsna-utóan ismeretlen emberek megtámadták és úgy verték agyba-föbe, hogy a kórházba kellett szállítani. A rendőrség Tergulicza feljelentése folytán keresi az utonállókat.

Borozás közben. Az este vigan borozgattak az Érdeki-föle borosmában Józ Sándor és Szabó János. A két jó barátuk azonban csakhamar

fejébe szállott a bor és szóváltás után birokra keltek. A korosmában idős Mészáros Mihály a verokedők köé vetette magát, de vesztére, mert Szabó teljesen megelégedve önmagá-gáról, bieskát rántott és azzal Mészáros Mihály karjába szurt, ki oly erős sérülést szenvedett, hogy a kórházba kellett szállítani. Szabó János ellen súlyos testi sértés miatt megindult az eljárás.

Weismann Malvin kalaptermében több TANULÓ LEÁNY fizetéssel felvétetik.

ÉRTESTÉS. Tisztelettel értesitem a t. hölgyközönséget hogy bevásárlási utamról visszatérve nő kalaptermemet a legújabb divat szerinti modellekkel láttam el. Özv. KELEMEN SÁNDORNÉ.

Anyakönyvi hírek. Elhaltak: Kiss Siman 62 éves, Süket Rozália 17 napos, Nagy Béla 3 hónapos korában.

A „hivatásos“ szerkesztőről.

A M. U. című helyi lap 20 iki számában ismét támadás és durva fertítés jelent meg „Szerk.“ aláírással. Szokása e lap elintézőjének Ligeti Béla urnak, hogy a dolgok lényegét, az ügy meritumát a legnagyobb rosszhiszeműséggel mellőzve, vad indulásnak: alap nélküli kirohanásoknak szabad tere engedjen.

Ezzel az urral ezek folytán komoly hangu vitába bocsátkozni nem lehet, de nem is érdemes. „Támadási dühben szenved.“ Ligeti Béliát csak dorongos tollal lehet érinteni, amint azt „y“ teite.

A fentiek folytán az ügy érdemére nem nyilatkozom azonban egy pár Ligeti-féle sajtóságot ideiktatok:

1. Névtelen írást adogat le lapjában és durva támadást intéz azon okból, mert a másik lapban megjelenő közismény nem nev-aláírással. Anyiban igaza van, hogy amely cikk pusztán komzskodással van tele, azt neki tulajdonítja az utasgolvadó közönség aláírása nélkül is.

2. A szeptember 20-iki cikk „Szerk.“ aláírással van ellátva. Ki az a „Szerk.“? Szerkesztő talán? Ilyen a M. U.-nál nincs, csak annyit mutat a lap feje, hogy szerkesztésért felelős a „Kiadótulajdonos“. Ez így magában nem volna lényeges, de Ligeti ur szerkesztőnek kellemesíteni magát kávéházban, társadalmi érintkezésében, de letagadja szerkesztői mivoltát és leját lapjában, amikor sarokba azoritották. Szeret szerkesztőséget szerepelni — felelőség nélkül. Ugyanazon időben, amikor ijedében letagadta, hogy szerkesztő, ugyanakkor a Kereskedők Egyletében figyelt tagfelvételi kérvénye Ligeti Béla „szerkesztő“ aláírással. Ez a mult év december havában történt.

3. A megboldogult „Dongó“ban egy makói idős urat karrirozott, úgy hogy *mindenki reá ismert a kép és a viccek után*. Amikor a köztisztviselőben álló öreg ur kérdőre vonta, három oldalas levélbe, hétrét görbülve jelentette ki, hogy a képes ábrázat és írás nem reá vonatkozik. Ugyanezt írta a „Dongó“ következő számában is. Erőük meg jó, azzal huzta ki magát, hogy a cikk nem azt az urat érinti, *akire mindenki ráismeri*. Jha, megsügték Ligeti

urnak, hogy a sértettnek hatalmas termelő, a léta fia van, aki a vivás mestere és joga van idős atyja helyett fegyveres elgátlást kérni.

4. Egy urat — kollégáját és akkor még jóbarátját a „Dongó”-ban csufosan kifigurázott. Megígérte, hogy bizonyos vonatkozásban ezt többé nem teszi. Ezt becsületszavára fogadta Ligeti ur. A legközelebbi számban a becsületszó ellenére a jóbarát és kolléga ugyanazon vonatkozásban, ki volt szerkesztve.

Filozofálja mindig hivatasos újságírói mivoltát és lenél a nem hivatasos újságírói. Ne ha Ligeti ur a fentieket tartja a hivatasos újságírói kvalifikotiónak tartás meg és használja tehetsége szerint.

N. S.

Amerikából — haza.

Irtta: Dr. Barabás Béla országgyűlési képviselő.

Szeptember 4-én délután a tengeresztőparancsnok, az admirális személyes vezetése alatt, a várparancsnok, egy főtörzsorvos és több magasrangú tisztből álló bizottság jelent meg a vár udvarán s csoportonként vezették elő fegyveres katonák között az összes hadifoglyokat.

Aki irásbelileg tudta igazolni, hogy tartalékos tiszt, azt gyorsan feloldították, nevét feljegyezték s már nem szuronyos fegyveresek, hanem oldal-fegyveres tengerész közlegények közé állították.

Voltak többen s ezek között egy Almásy nevű magyar honvédfőhadnagy, akik attól tartottak, hogy tisztú minőségük súlyosítani fogja helyzetüket, az erre vonatkozó okmányukat szójel tépték, eldobták s így nem juthattak a kiválasztott tiszték közé.

Mintegy 45-50 tisztet állítottak félre, nevüket felolvasták, sorakoztatták, menászt kaptak s még esti 7 óra előtt katonamenetelésben elindították őket Creuzon városon keresztül Le Fret tengerpart kikötőhöz s innen hajón Brestbe rendez kaszárnyába internálták, ahol kiméletesebb elbánáshoz jutottak, de már este rájuk zárták az ajtót. A tiszték között lévő hat német katonaszervost harmadnap a hajóra szállították, elbocsájtották.

Amint a vizsgáló-bizottság megjelent, Hédervári rám parancsolt, hogy fekdűjem le, adjam az öreget s nyugd-jem a betegét. Már 12 nap óta nem beretváltkoztam s így elvadult arecal sikerült magam oly szálmalmas beteggé maszkirozni, hogy társaim biz-tak a sikerben.

A vizsgálóra elővezettek. Botra támaszkodva lépegettem s az első kérdésre, hány éves vagyok, Hédervári felelte, hogy rég elmúltam 60. Ő tudja s bizonyította, én meg rá-hagytam s franciául bólongattam rá a fejemet, hogy ugy igaz az. El is hittek s már nem is kellett bekötött fájós lábamat mutatni, hamar kimond-ták a szentenciát, hogy el lesztek bocsájtva s félreültettek.

Egy 75 éves magyar ember, Bánffy nevezetű Hódmezővásárhelyről volt a második, akit csakhamar mellém ül-tettek egy rozsdás sínrakásra. Aután jött nagy szakálával egy öreg beteg zsidó rabbinus, aki tényleg beteg volt, alig volt jártányi ereje, de vele együtt elbocsájtották 20 éves fiát is, aki nélkül el nem mehetett volna.

Mig az elbocsájtandók kiválasztása folyt, az alatt vettem át Héderváritól az információkat, hogy miket tegye-nek meg az ő kiszabadításuk érde-kében.

Meg is ígértem nekik s biztaltam őket, hogy az adott információk alapján, de a saját igyekezetem sze-

rint is mindent gyorsan és hűsége-sen elkövetek mielőbbi szabadulásuk érdekében.

Amig velük beszéltem, jött oda az egyik tiszt, s közölte előttem Hédervá-rival, hogy ő és Buza Barna vasár-naptól kezdve a tiszti kintinból sze-rezhetők be élelmésziesüket.

A bucanzásnál nem érzékenyek-d-tünk, csak egy-egy meleg kézzorí-tással s baráti érzéssel vettünk bu-caut egymástól, amely után a fegy-veres katona beparancsolta őket cel-láikba.

A vasrúcsos ablakok mögöl sóvá-rogva konditálnak reánk a bezárt utatársak s nézik, a mint osztják ki nekünk az utavaló menászt. Egy fazékból kivesszünk a keszünkkel egy huedarabot, a mely kemény, ehete-len, aztán egy darab kenyeret nyomnak a markunkba, a mit zseb-revágók — emlékebe. Evésre már nincs idő, indultunk.

Két fegyvertelen altiszt s egy tengerész közlegény a kísérlők, a kik csakhamar értesünlkre adják, hogy a General Major kegyes ren-deletéből kocsin fogunk menni, de az még nincs itt, tehát addig is gyalog megyünk.

Mindegy, — csak menjünk. Két várudvaron keresztül a várkapuhoz értünk. Ez be van már zárva, a láncos kaputud felvonva, fegyveres őr állja utunkat. Jel szókieserlés, néhány rideg szóváltás, kulcsnyikor-gás, a kapudnak zuhanása és előttünk a szabad kijárás. Kiérve, az egyik altiszt felolvassa a nyolc nevet, sorrend szerint sorakoztat s e rendeli, hogy a külső őrk szobájából kis padokat hozanak elő s mig a kocsi érezek, a kaputól első vársánc hid-ján ülünk néhány percig.

Megnézem az órát, szabadulásom percét, — fél nyolc. Látom és hal-lom a várkapu nehézkes bezárását s nézem, a mint 4-5 katona vesze-kedve kinlódik a láncos várhid fel-vonásával, végre egy nagy sökké-nés, a felvonóhid helyén van... Ebben a pillanatban megszólal a kis város ostarangjának szolid hangja. Mig a harang szólott, ez alát a néhány perc alatt éresem a megnyugvást s egy soha nem ismert boldogságot.

Még egy kis darabot gyalogolunk, a mikor megérkezik egy társ s auto-mobil felülünk mi is, kísérlők is s Creuzon város futófőjén megyünk vissza. Utközben utolérjük a zivá-lasztott tiszték csoportját, akik kato-nás lépésekkel igyekeznek oájluk felé.

Csakhamar elérkezünk Le Fret városka főterére, már homályos az est. Látom a tegnapi szomorú jelen-ségek helyeit, a raktárt, amelybe podgyászaink most is bezárva vannak, az épületet, amely előtt a lengyel utast lefótték, a hajókötél köcszlopot, amelyen egy órahosszat gubbasztottam.

Az autóbusról leszállunk, az első esik, de azért ott állunk a szabad-ban, a hűvös időben, az esőben s várjuk, a mig a fogoly tiszték csapata is megérkezik. Ismét esődület vesz körül, de már nem csufolódnak, nem röhögnek, inkább szanakoznak. Egy urinó egy mély fehér esőszében rumos meleg teát hoz, az esőben felém nyújtja, elveszem, belekóstolok és ittam volna szivesen többet is, de felsőkabát nélkül mellettem didereg-nek a szegény román ember, meg a 75 éves magyar, hát odanyujtom előbb a romának, aután a magyar-nak, akik möhön öntik magukba a jó meleg italt, hálás tekintetel veve az urinóra.

Vége is elindulunk s nem egész egy óra alatt beérünk a bresti kikötő oszlopos nyilasán s egy jóleső érzés fut végig rajtam, a mi-kor meglátom újból a fényesen kivi-lágított „New-Amsterdam” hajót. Előbb mintet, az elbocsájtottakat szállítanak fel hajónkra s a vevető tiszt számszerint olvassa át a nyolc visszatért utast a — főstewardnak.

A tiszték csoportját tovább vitték a bresti kaszárnyák egyikébe.

A hajón látható örömmel fogadnak engem, a visszaért öreget, az egyet-len I. osztályú utatársat. Az asszo-nyok hálálkodva, könnyezve vesznek körül, még vacsorálni sem hagynak, mert mesélni kell magamról is, a többiekről is.

Es megnyitom az én német nyelv-tudományom zsilipjét, ömlök belőlem a beszéd, elmondom, ugy a hogy tudom, a történeteket.

A hajó személyzete is derült arecal, mosollyal fogadott s hordták volna elem a legfinomabb ételeket, italokat, de nem kellett. Ki voltam merülve s visszakapva kabinomat, csakhamar lepihentem. Rá gondolv-a az elmúlt napok izgalmaira, szenvedéseire, de érezve megszabaduláso-mat is, elég nyugodtan töltöttem az éjszakát.

A közönség figyelmébe.

Szabad a katonának csomagot küldeni.

A hadügyminiszterium engedé-lyével a tábori postán a mai nap-tól kezdve ismét szállítanak a katonának csomagokat. A csom-ag legfeljebb 12 kilogram súly, nyolcvan centiméter hosszú lehet és csak katonai felszerelést, egyen-luházati cikkeket, cipőt, fahérmé-t, továbbá a hideg időjárás el-len védekezésre alkalmas felszere-lési tárgyakat tartalmaz. (Hósapka, harkó, csuklóvédő, lábészervédő stb.) A csomag pakolásának viz-selátásának kell lenni, tehát vagy lédának, vagy viaszos vá-szonnak.

A címet magára a burkolatra vagy ezzel elválaszthatatlanul ósz-azelőgő papírsapra kell írni. A címet kellékel ugyanazok, mint a tábori postai leveleknel vagy levelezőlaponnal. Érdemel nyilvá-nítani, expresszkézselést, utánvéte-lél, térítésvényvel vagy saját ke-zéssel való kézbesítést kiköml nem lehet. A szállítóvalón jelezni kell, hogy a csomag s feladó vesző-lyére vétetett fel. Bérmentesítés a feladással kötelező. Bérmentesítés díj felgben öt kilogrammig 60 fillér, minden további kilog-rammért vagy ennek töredékért öt fillér jár.

A hadvezetőség a nehézségek-kel nem törődve, lehetővé teszi a csomagok szállítását, hogy ezzel a lakosság erre vonatkozó óhajának eleget tegyen. Hangsúlyozza azon-ban, hogy a csomagoknak meg-érkezése rendeltetési helyükre nem tekinthető biztosítottak s ezért különösen a szegényebb néposztályokat figyelemzettel, hogy drága dolgot ne küldjön, már csak azért sem, mert a hadbavo-nult katonát majd annak idején maga a hadvezetőség látja el a hideg elleni védekezésre alkalmas felszereléssel.

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részv.-társaság Makó.

Van szerencsénk a jégvásárló t. kö-zönség tudomására hozni, hogy a jég-gyártást és kihordást már megkezdük es

kristálytiszt mőjég

malmi irodánkban (36. telefonszám) megrendelhető, Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi tiszt-üzleteinkben kapható. 50 kilóg a jég ára 6. fill., ezen fölül mennyiségnél 4fill.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(597)

81. fejezet.

Bolond állapot.

— Menjen az irodavezető urhoz, ő kifizeti az őt költség-geit.

— Ajánlom magamat...

A szerelmes színész elbillegett. A hallgatóság mosolyogva né-zett utána s ha nem félték volna attól, hogy az elnök kifórlteti a termet, egy szívetel és lélekkel kiáltoztak volna: „Ugasson egyet! Halljuk az ugatást!”

— Az örnek Igaza volt, gondolta magában Halmi, a színész-tanuk jól ki vannak tanítva, most már bátrabban állíthatom, hogy Korbay vagyok. Így a Korbay barátjának tett ígéretemnek is ura maradok és a büntetéstől is megmenekül-ök.

— Régi közmondás, szólalt meg az elnök, hogy egyik holló nem vájja ki a másiknak a szemét. A színészek nem vallottak öre. Van nekünk azonban néhány más ta-nunk is... Gereblye Sára asszo-nyon lépjen elő...

Vékony, hosszú, kopott kendőbe göngyölt asszonyosság lépett a tör-vényesség elé.

— Halmi Béla színész a Fe-rencvárosban állítólag önnél la-kolt.

— Igenis.

— Miről ismeri fel?

— Őt, ki ne ismeré fel a lel-kemet, ha egyszer szép szemébe tekintett! A szemérlől ismerem fel, tekintetes törvényesség, melye-ket soha sem tudok elfelejteni, habár Halmi ur 17 ffr 20 kr. lak-bérrel, 21 ffr 72 kr. kosztépszézzel és két pár fülbevalómalmi adó-som.

— Mi köze Halminak a maga fülbevalóhoz.

— Kölcsön adtam a lelkemnek, mikor szerződés nélkül volt. Be-csapta, de nagyon becsületes em-ber a lelkem, a zélogcsüldüket el-küldte pontosan.

— Megesküszik arra, hogy ez itt Halmi Béla?

— Megesküszöm instálloim, bal vállán három kis fenculke is van, ha azokat megérezhetném...

— Ha, hát maga Halminak a bal vállát is ismeri?

— Mondásnál láttam instálloim, mondásnál, hiszen tetszik tudni az ilyesmi ekerülhetetlen...

A hallgatóság megint nevetett. A szigorú elnök ajkai aziatén mosolyra húzódtak s így a figyel-meztetés elmaradt.

— Jól nézre meg a vádlottat, folytatá az elnök, mert vallomása-val veszélybe döntkei őt.

— Kit?

— Halmi Bétát.

— Nagy isten! Szerelmes Jé-zus! Dehogy akarom veszede-lembe dönteni a lelkemet. Eppen azért jöttem, hogy kiszabadítsam, mert ugy hallottam, hogy a halott-rabló helyett ártatlanul tartják fogva.

— Meg fogom esketni.

— Oh, jaj, jaj, jaj! Minek is jöttem, minek is jelentkeztem, so-pánkodott Gereblye Sára asszony rémülten.

De hiába!

Vallomására az elnök meg-es-kette.

(Folyt. köv.)

Legujabb jó hír! **Kőbányai sör!** **kőbányai világos, maláta és duplamaláta sörök**
 nagyban és kicsinyben szerezhetők be:
Iritz Sámuel özv. cégnél.

Értesítés! Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. a. (saját házamban) **gazdasági gépraktáramban** a legujabb modellű **JOHNSTON** eredeti kévekötős aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Johnston-féle aratógépek Makón és környékén több mint 300 gazdánál működnek, azok legnagyobb megelégedésére, ami fényes bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, agyszintén már megérkeztek a legujabb négyzetes kukorica ültetők is. — Ugy az aratógépek, mint a kukorica ültető gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Pontos még az, hogy aratógépek részei nálam egész éven át kaphatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. — Raktáron tartok kitűnő Sisal-féle kévekötő zsinógot, elsőrendű gépolajat, Bacher-féle ekéket amerikai tükörcél kormánynyal, Imperátor műtrágya és magvető gépeket, saját találmányu vessző utánzatu vaspálcsa boronákat, répa és szecskavágókat. — Együttal bátorodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjavitó műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legzakoszerűbben, jutányos áron készítek autogén hegesztő géppel a legkomplicáltabb munkákat végzem. — Vizvezeték és fürdők teljes berendezését jutányos áron vállalom. — Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

LIPTÁK BÉLA mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujszám.
 Saját készítésű szabadalmazott hagymakapák állandóan raktáron.
 Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.

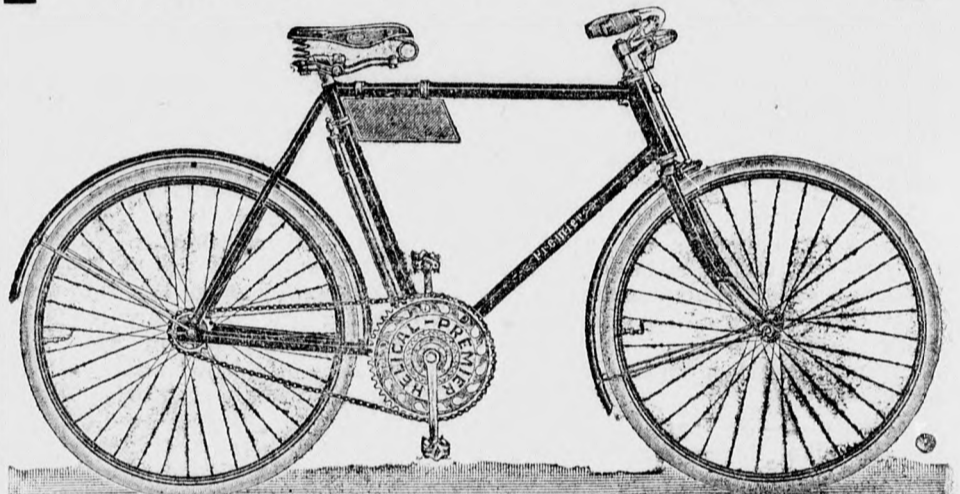
Makulatur-papír

kiadóhivatalunkban jutányos árban kapható.

Értesítés! Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy a technika legujabb vívmányasak, a legnyomásos „**EOLOS**” házicsengők egyedüli árusítását megkaptam. Az „**EOLOS**” olcsósága mellett biztos és rendkívüli tartós üzemű, úgy hogy ezen tulajdonságainál fogva nélkülözhetetlen minden modern házban. Azonkívül a t. gazdaközönség szíves tudomására hozom, hogy különféle legujabb gazdasági gépeim megérkeztek, különösen a világhírű „**Kühne**”-féle vetőgépeimet ajánlhatom szíves figyelmükbe. Tisztelettel

Gulácsi János vasipartelepe és gépraktára **Makón.**
 TELEFON-SZÁM: 50. TELEFON-SZÁM: 50

Világhírű eredeti Helical Premier és Alfa kerékpárok

Legjobb minőségű piros és szürke hegyi gummik, lámpák, mindennemű kerékpáralkatrészek. Varrógépek, éneklőgépek, hanglemezek, hangversenytyúk, ezen gépek alkatrészei. Vizmentes ponyvák, **KENDERZSAKOK**. Permetező, gummicsővek, **MÉRLEGEK** legolcsóbban **GLÜCK SAMUNÁL, MAKÓ.**
 Kedvező fizetési feltételek!

A KI gyomorban szenved, szédülést, rosszullétet, hányási ingert érez, étvágyhiány, görccsökben szenved,
 az tegyen kísérletet a Kárpáti-féle **„NOVICUM”** gyomorcseppekkel.
 Sok ezer köszönőlevél tanuskodik a Novicum háziszser áldásos hatásáról
 Egy hálalevelet közlünk, hogy mindenki rögtön láthassa, mi a **NOVICUM HÁZISZER CSODAEREJE.**

ORVOSI SZAKVÉLEMÉNY.
 A Kárpáti-féle Novicum-mal behatóan foglalkoztam és úgy találtam, hogy ezen háziszser nemcsak a gyomor különféle bajai ellen használható jó sikerrel, hanem összetételénél fogva a vese működését is elősegíti, ami által a szervezetben keletkező egyéb zavaroknak is elejét veheti.
 kovácsnán, 1909. aug. 6.
 Dr. Zentay Dávid, járás orvos.

Tisztelt Uram!
 9 évig fájt a gyomrom-minden orvosságot megpró, báltam, egy sem segített. **Mig egyszer az Ön Novicum gyomorcseppjeit megpróbálva, éreztem a jó hatását és azóta nem fáj a gyomrom, hála a jó istennek és köszönet Önnek.**
 Most ismét kérek 6 üveg 2 koronást.
 Mégegyszer fogadja hálaomat a jó Novicumért.
 Szeged, 1911. augusztus 24. én.
 Tisztelője
 Siha József, hentes, Dobó-u. 37.

A **NOVICUM** háziszser kapható gyógyszerárakban 2 koronás 1 kor. 20 f. és 60 f. üvegekben **Jó hatáért** szavatol és ahol raktáron nem volna, oda **3 nagy, 5 közép v. 10 kis üveggel 6 k 22 filléért BÉRMENŦVE** szállít az egyedüli készítő:
Kárpáti József
 Árkos-Sepsiszentgyörgy, Kálvin-tér 6/a. sz.
 Makón kapható:
 Popper Gyula drogériájában
 Budapesten kapható:
 Szabados Ödön „Hunnia” gyógyszerárában, Erzsébet-körút 56. sz.